

NIEUWSBRIEF SEPTEMBER 2023

VAN DE CLASSICALE KERK EN ISRAËL WERKGROEP

OVERIJSSEL - FLEVOLAND

Beste lezer van onze Nieuwsbrief!

Hier volgt een bericht van de werkgroep Kerk en Israël. Onze werkgroep is een orgaan van bijstand van de classis. Onze taak is het om predikanten, kerkelijk werkers en geïnteresseerde gemeenteleden toe te rusten als het gaat om de ontmoeting met Israël. Ons werk spitst zich daarbij toe op de volgende onderwerpen:

- (1) Het zich verdiepen in de Joodse wortels van het christelijk geloof en het koesteren van die wortels;
- (2) het aangaan van een relatie met het levende Jodendom in de eigen regio/classis;
- (3) het bestrijden van antisemitisme.

Ons programma in het seizoen 2023-2024 richt zich op de eerste twee punten, namelijk het verdiepen in de Joodse wortels van ons geloof en het gesprek met het levende Jodendom.

In het najaar organiseert onze werkgroep een nieuwe leergang van het inspirerende Pastores Leerhuis Wierden. Het gaat om drie bijeenkomsten. In 2024 volgen er nog vier, maar daarover later meer. In deze Nieuwsbrief vertelt ds. Hennie Marsman je meer over de bijeenkomsten in het najaar.

Op **11 maart 2024** vindt alweer de zesde (!) Hellendoornconferentie plaats. Noteer die datum al vast in de agenda, want het belooft een interessante dag te worden met eersteklas sprekers. Thema is: 'Martin Buber in Saksenland', over de actualiteit van zijn werk.

Het thema van de jaarlijkse Ontmoetingsdag van Kerk en Israël op 11 september a.s. in Nijkerk sluit dit jaar aan bij de bestrijding van anti-judaïsme en antisemitisme. 'Kijk mee in de spiegel. *Over anti-judaïsme in de kerk(dienst)*' is het thema. Bovendien zal in het najaar de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding dhr. Eddo Verdoner te gast zijn op de synode van de PKN. Benieuwd zijn we ook hoe dan de uitkomst zal zijn van de enquête over hoe er in de PKN over Israël wordt gedacht. Meer informatie hierover vindt u op de website van de PKN.

Wat valt er nog meer te melden? Op de website van de Protestantse Kerk is een veelkleurig pakket aan zinvolle en praktische informatie voor de Israëlzondag (zondag 1 oktober 2023) te vinden. <https://www.theologie.nl/israelzondag-2023/>

Leon Eigenhuis, voorzitter Classicale Kerk en Israël Werkgroep Overijssel-Flevoland.

Pastoresleerhuis Wierden

Drie leerhuis-bijeenkomsten staan gepland op de maandagen 18 september, 30 oktober en 27 november 2023. De opzet van het leerhuis is dit najaar wat anders dan voorgaande seizoenen. Deze keer is het zowel mogelijk je voor de serie van drie bijeenkomsten op te geven, als voor één of twee bijeenkomsten.

Op **18 september** is Jacob de Leeuwe onze gast. Hij is Talmoedvertaler. Inmiddels zijn er bij uitgeverij Skandalon al enkele delen verschenen van zijn Nederlandse vertaling van traktaat Sanhedrin uit de Babylonische Talmoed. Hij zal met ons een gedeelte uit de Talmoed, Traktaat Sanhedrin, hoofdstuk 11 lezen over de vraag wie er deel zullen hebben aan de toekomstige wereld. Het materiaal wordt de deelnemers vooraf toegestuurd.

Op **30 oktober** zal Bert Oude Engberink (voorzitter Liberaal Joodse Gemeente Twente) ons aan de hand van de Sidoer die op sjabbat gebruikt wordt in de LJG Twente 'Or Chadasi' (Haaksbergen) laten zien hoe een sjabbatdienst er in Haaksbergen uitziet.

Op **27 november** bespreekt Reinier Gosker met ons aan de hand van korte teksten de verschillende kernmomenten van de Joods-christelijke dialoog.

Voorjaar 2024:

Dodo van Uden behandelt met ons fragmenten uit het boek *'Sjabbat, een dag apart. Verkenning van de Tien Woorden in de joods traditie'* (360 pagina's, verkrijgbaar bij Stichting PARDES).

Data: de maandagen **29 januari / 26 februari / 18 maart / 29 april 2024.**

(steeds de laatste maandag van de maand, m.u.v. maart i.v.m. de Stille Week).

Programma:

uit: *'Sjabbat een dag apart'*:

Op 29 januari: gedeelten uit deel 1, hoofdstuk 1 en 2

Op 26 februari: deel 1, hoofdstuk 5

Op 18 maart: deel 2, hoofdstuk 3

Op 29 april: deel 2, hoofdstuk 6

De bijeenkomsten worden gehouden in het Ontmoetingscentrum naast de Gereformeerde kerk in Wierden, Spoorstraat 7, 7641 BJ Wierden (tel. 0546 571 813). Het gebouw ligt tegenover het NS-station.

Inloop vanaf 10.30 uur, aanvang 11.00 uur, om 12.30 uur onderbreken we voor een lunch en om 13.15 uur pakken we de draad weer op, om af te sluiten rond 14.45 uur.

Kosten van deelname zijn € 35,- per keer.

Aanmelding bij ds. Hennie Marsman, predikant@protestantsegemeentelossier.nl Tel. 06 – 29 49 25 31.

De tentoonstelling 'Al waren onze monden vol van zang'

Voor plaatselijke PKN-gemeenten in Overijssel-Flevoland e.o. maakte de *Classicale Werkgroep Kerk & Israël* de tentoonstelling 'Al waren onze monden vol van zang'. Met deze tentoonstelling hopen wij het Kerk & Israël-werk van de PKN onder de aandacht van plaatselijke gemeenten te brengen. Deze tentoonstelling is te huur voor 3 weken voor € 75.

'Al waren onze monden vol van zang' is een tentoonstelling van twaalf meditatieve afbeeldingen met gedichten. De twaalf composities vormen een verhaal waarin de bezoeker van de tentoonstelling zijn of haar eigen levensverhaal kan teruglezen. De gedichten, oorspronkelijk geschreven in het Hebreeuws, zijn in het Nederlands vertaald.

Wij bieden méér dan de tentoonstelling alleen. Tijdens de duur van de tentoonstelling kunnen wij een avond verzorgen rond de brochure '**Onopgeefbaar verbonden**'. Dit kan het inhoudelijke gedeelte van een informatieavond over het Kerk & Israël werk van de PKN zijn. Ook kunnen we een zondagse ochtenddienst verzorgen met als thema de verhouding van kerk en Israël.

Informatie: Remko Veldman, ds.veldman@pg-oudavereestbalkbrug.nl tel. 0523 – 723 188

Activiteiten in deze regio:

Balkbrug 4 oktober

Avond over Israëlreis. In maart 2023 hebben Elly en ik een reis van 12 dagen in Israël gemaakt. Voor belangstellenden willen we graag over onze ervaringen vertellen. Aan de hand van foto's vertellen we over geloofs- en toeristische ervaringen. We zochten de weg in de voetsporen van Jezus. Dit jaar is het 75 jaar geleden dat de staat Israël is uitgeroepen. Op deze manier willen we aandacht hebben voor het bijzondere land Israël.

Tijd: Woensdag 4 oktober, 20.00 uur

Plaats: In de Schutse

Informatie: Elly en Remko Veldman: ds.veldman@pg-oudavereestbalkbrug.nl

Dalfsen

Het komende winterseizoen willen we weer een leerhuis houden in Dalfsen, in vier bijeenkomsten.

De eerste en vierde keer onder leiding van Dodo van Uden. De tweede en derde keer leidt Teunis Dankers de gesprekken.

Het gekozen onderwerp is: Ester. We gebruiken hierbij het boek van Dodo van Uden – Weg van de Tora, deel 6 (uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit).

Data: de maandagen 22 januari, 5 en 19 februari en 4 maart 2024.

Tijd: 14.00 – 16.00 uur.

Plaats: Kerkelijk Centrum De Overkant, Kerkplein 22, Dalfsen.

Kosten: € 20,00 exclusief boek (dat is ongeveer € 8,00)

Als u mee wilt doen, hoor ik dat graag voor 31 december. Meld het erbij, als u het boek nog niet hebt, dan kan ik dat voor u bestellen.

Teunis Dankers, tel. 0529 434437, e-mail: dankers-adriaanse@hetnet.nl

Dedemsvaart

4 oktober

Lezing door dhr. en mevr. van Olst over verspreiding van het *Woord* in het Hebreeuws in Israël en vooral in Zwitserland (stichting Israël en de Bijbel).

30 november

Lezing door dhr. Menno Alkema over de betekenis van de Tora in het Jodendom.

17 januari 2024

Lezing door mevr. van Duuren over de positie van de vrouw in het Jodendom.

29 februari 2024

Lezing door dhr. Jochanan Jobse van de stichting Nachamu Nachamu Ami, hulp voor de zwakkeren in Israël.

14 april

Bezoek aan de synagoge Groningen met eventueel een expositie erbij en/of een rondleiding in de buurt met mevr. Wilna de Grooth.

Alle avonden beginnen om 19.30 uur, zaal open om 19.00 uur, in De Fontein, Hoofdvaart 7.

Er zal ook steeds een kraam met Israëlproducten aanwezig zijn.

Voor meer informatie: tel 06 538 728 70.

Genemuiden

Genemuiden reikt een boekje aan uit de Artios-reeks - *Eigendom van God*, dat zij gebruiken in catechese en gespreksgroepen.

Wordt een jonge generatie in haar meningsvorming ten aanzien van Israël, als ze hier al over nadenkt, vooral gevormd door de seculiere media? Dat zou zomaar kunnen, terwijl luisteren naar de Bijbel hierin eerstaangewezen weg is. Om die reden begint elk hoofdstukje in Eigendom van God met een korte bijbelstudie, waarna twaalf thema's besproken worden, onder andere de verkiezing van Israël, de zegen voor Israël, het gesprek met Israël, wonen in Israël, het Koninkrijk voor Israël, de toekomst van Israël en het gebed voor Israël.

Informatie: ds H. Molenaar dsghmolenaar@outlook.com

Hellendoorn/Nijverdal - Leerhuis Jodendom-Christendom

Het vorig jaar gestarte leerhuis in Nijverdal krijgt een vervolg in het seizoen 2023-2024. Het leerhuis zal begeleid worden door ds. Greet Nijmeijer uit Overdinkel, die het stokje overneemt van ds. Leon Eigenhuis.

'Het bezit van de waarheid: het einde van de dialoog' zo luidt de titel van een boekje van de Joodse schrijver Pinchas Lapide. Met deze intrigerende titel in gedachten, willen we op zoek gaan naar de heilige geschriften van beide religies die zo nauw met elkaar verbonden zijn; het Oude en Nieuwe Testament, ook wel Eerste en Tweede Testament genoemd, ... en wat daarna kwam ... en wat we daarvan weten ... wat is Thora en wat is Tenach ... wat betekenen Midrasj, Misjna en Talmoed ... hoe zit dat Oude Testament eigenlijk in elkaar ... en lijkt het Nieuwe Testament daarop? Allemaal vragen waarvan het zeer de moeite waard is om daarmee bezig te zijn. Want meer weten betekent meer begrip voor de ander en hopelijk ook voor onze eigen manier van denken en geloven.

Het leerhuis wordt gehouden in Het Centrum, Constantijnstraat 7a, Nijverdal van 19.30 uur – 21.30 uur op maandag: 9 oktober en 6 november 2023, en op 5 februari, 4 maart en 8 april 2024.

Opgave en info: Willem Bouwhuis, willem.bouwhuis@gmail.com, 06-15558285

Hellendoorn en Kampen - Leerdiensten Tora en Evangelie

Het doel van de leerdiensten.

In de leerdiensten Tora en Evangelie proberen we terug te gaan naar de gang van zaken in deze eerste eeuwen van de Kerk, en dat met het oog op vandaag en morgen. We proberen zo handen en voeten te geven aan wat door Maarten den Dulk is genoemd 'een huis naast de Synagoge'.

Tegelijk geven we zo ook gestalte aan centrale artikelen aangaande dit thema in de Kerkorde van de Protestantse Kerk Nederland.

De kerk wortelt in Israël. De woorden van het Nieuwe Testament hebben hun bron in het Oude Testament. En zo gaan we ook in deze diensten telkens naar de oudtestamentische bron; de bron waar Jezus zelf mee leefde, de bron waar Hij de Bron van is.

We lezen dus net als de eerste heiden-christenen het Nieuwe Testament als ingang tot het Oude Testament. Een lastige oefening maar wel met verrassende resultaten. We luisteren daarbij naar de uitleg van rabbijnen: wat staat er in het Hebreeuws, hoe is dat uitgelegd in al die eeuwen, en welke discussies werden in de dagen van Jezus hierover gevoerd?

Gang van zaken tijdens de leerdiensten.

In deze diensten staat er telkens een gedeelte uit de Tora centraal. In de synagoge wordt in één jaar de gehele Tora gelezen. In de leerdienst lezen we een deel van de Sidra, het gedeelte van de Tora dat in de synagoge op de voorgaande sabbat aan de orde was. We verdiepen ons in de rabbijnse uitleg van dit schriftgedeelte en we vragen ons af wat dit voor ons als kerk te betekenen heeft.

Bij dit schriftgedeelte wordt een nieuwtestamentische tekst gekozen. Dat doen we in het besef dat het in beide testamenten om dezelfde God gaat: om de God van Abraham, Isaak en Jakob, de HERE God, die de Vader van Jezus Christus is en door Hem ook onze Vader is.

We verdiepen ons dus in de Schriften waaruit en waarmee Jezus leefde en erkennen daarbij de rechtmatigheid van de rabbijnse uitleg, vanaf zijn begin tot in het heden toe. Op deze manier hopen we dat de Schriften voor ons op een nieuwe manier gaan spreken en geven we gehoor aan wat er voorin de kerkorde van de PKN over de roeping van kerk en gemeente staat, namelijk dat we 'als Christus-belijdende geloofsgemeenschap het gesprek met Israël zoeken inzake het verstaan van de Heilige Schrift (Artikel I lid 7).

Hellendoorn – Nijverdal

17 september 2023, 19.00 uur, ds. Bart Trouwborst in Hellendoorn
12 november 2023, 19.00 uur, ds. Reinier Gosker in Hellendoorn
17 maart 2024, 19.00 uur, ds. Reinier Gosker in Hellendoorn
16 juni 2024, 19.00 uur, ds. Jelle van Slooten in Hellendoorn
15 september 2024, 19.00 uur, ds. Bart Trouwborst in Hellendoorn
20 oktober 2024, 18.30 uur, ds. Bart Gijsbertsen in Nijverdal
17 november 2024, 19.00 uur, ds. Bart Gijsbertsen in Hellendoorn

Kampen - De LTE diensten voor de komende maanden:

27 augustus - voorganger ds. Frans Westermann
1 oktober - ds. Bart Trouwborst
29 oktober - ds. Bart Gijsbertsen
26 november - ds. Bart Trouwborst

De diensten worden gehouden in het Open Hof, Lelystraat 49 te Kampen en beginnen om 19.00 uur.

Digitaal via www.openhofkampen.nl en dan de knop livestream voor computer. Maar ook via Kerkomroep/Kampen/open hof

Kampen

5 oktober

Lezing door ds. C.J. Overeem. Leren van Israëls najaarsfeesten en van Soekot (Loofhuttenfeest) in het bijzonder.

16 november

Lezing door J. Keegstra. De Poorten van Jeruzalem.

18 januari 2024

Lezing door drs. Albert Groothedde.

14 maart 2024

Lezing door ds. Bart Gijsbertsen. Leven met de Psalmen van Israël.

De avonden vinden plaats in de Lemkerzaal van het Broederhuis, dat is in de Broederkerk. Broederstraat 16 in Kampen.

Aanvang: 20.00 uur.

Info: r.westendorp@home.nl

Rijssen

Wat zegt rabbijn Jonathan Sacks over de tien parasjot van Leviticus?

Begin oktober start dr. Otto Mulder een nieuwe cursus Hebreeuws lezen in Twente, uitgaande van deze vraagstelling bij het derde boek van de Torah.

Hij was docent Hebreeuws aan de Open Universiteit, aan de Hogeschool Windesheim in Zwolle en vanaf 1987 actief in het Leerhuis Ben Sira, eerst in De Schouw in Almelo, nu in de Open Hof in Rijssen.

Leidraad is het boek "Leviticus, het boek van het heilige", geschreven door rabbijn Jonathan Sacks.

In de cursus worden eerst de boeiende gezichtspunten van Sacks besproken, die thuis worden voorbereid.

In de eerste bijeenkomst maken we kennis met elkaar en met het boek Leviticus en de algemene inleiding van Sacks.

Het kennishoogte en de wensen van de nieuwe deelnemers worden vastgesteld.

We gaan afspraken maken om het lezen van het Hebreeuws te bevorderen.

In de volgende 10 bijeenkomsten komt eerst de toelichting van Sacks bij de tien parasjot aan de orde.

We gaan bij de parasjah een treffende passage in het Hebreeuws lezen, die is uitgewerkt in een reader met de geocaliseerde Masoretische tekst uit de Biblia Hebraïca en daarnaast drie vertalingen, t.w. de Naardense Bijbel en de vertaling van Buber/Rosenzweig en de NBV 21.

De betekenis wordt nader toegelicht vanuit de Joodse traditie, de Hebreeuwse grammatica en de syntaxis.

Een greep uit de gedeeltes die aan de orde komen: Crisis en de terugkeer van het heilige, Leviticus vandaag, tussen bestemming en toeval, geweld en het heilige, tussen hoop en menselijkheid, de buitenstaander, de zondebok, de logica van de liefde, rechten van minderheden, de verantwoordelijkheid voor elkaar enz.

De cursusdata in 2023 zijn op 3/10, 24/10, 21/11 Van 13.15 - 16.30 uur op de dinsdagmiddag en in 2024 op 16/1, 12/2 en 19/3. In het najaar 2024 en in het voorjaar 2025 wordt de cursus voortgezet. Inschrijven voor 1 jaar is mogelijk. Het cursusgeld bedraagt 150 € per jaar Het boek is verkrijgbaar in de boekhandel, uitgeverij Skandalon ISBN 789492 183 934.

In een reader worden de teksten opgenomen en dit werkboek is beschikbaar voor elke deelnemer.

De bijeenkomsten worden gehouden in de Open Hof kerk te Rijssen gelegen nabij het station.

Doelgroep van het Leerhuis Ben Sira:

Ieder die zich wil verdiepen in de Joodse uitleg van het boek Leviticus en dit boek in het Hebreeuws wil lezen. De kennis van het Hebreeuws zal verschillen, maar in het leerhuis blijft ieder ook leerling.

U kunt uw aanvankelijk kennis van de taal weer ophalen. Het hoofddoel is het dieper leren verstaan van de oorspronkelijke tekst, de uitleg in de loop van eeuwen en de betekenis van dit boek van het heilige voor ons leven hier en nu.

Ook als belangstellende bent u van harte welkom op de eerste bijeenkomst ter kennismaking op dinsdagmiddag 3 oktober 2023 in de Open Hof Kerk, Stationsdwarsweg 2, 7460 AC RIJSSEN.

Meer informatie bij dr. Otto Mulder, tel. 06 527 227 53 of omulder@hetnet.nl

Save the date

11 maart 2024

Hellendoorn conferentie

'Buber in Saksenland'